

широкі альтернативні можливості у виборі спеціальності. Чітка взаємодія адміністрації установи з відповідними державними структурами, громадськими й благодійними організаціями щодо можливого місця проживання та працевлаштування засудженого після звільнення є гарантією своєчасного вирішення життєво важливих для засудженої особи питань, а отже,

створить підстави для подолання їхнього упередженого ставлення до заходів державної допомоги.

У результаті плідних дискусій учасники конференції сформулювали конкретні пропозиції та рекомендації щодо вдосконалення чинних кримінологічних, кримінально-правових і кримінально-виконавчих заходів протидії злочинності в Україні.

Л.Є. Стрельцов,

магістр цивільного права

Одеського національного університету ім. І.І. Мечникова,
магістр міжнародного та європейського економічного права
Маастрихтського університету (Нідерланди)

ЗВІТ ПРО ЩОРІЧНУ КОНФЕРЕНЦІЮ МІЖНАРОДНОЇ АСОЦІАЦІЇ АДВОКАТІВ (ІВА)

Загальні відомості. Міжнародні асоціація адвокатів (англ. — International Bar Association, скор. — ІВА) була створена у 1947 році, об'єднує сьогодні понад 55 тисяч фахівців зі всього світу, близько 200 адвокатських спільнот та об'єднань. З 4-го по 9-те жовтня ц.р. у Відні проходила щорічна загальна конференція цієї асоціації. Таке представницьке зібрання адвокатів проводиться один раз на рік і є підсумком роботи Асоціації за цей період. В цьому році у роботі цій конференції прийняли участь понад 6 тисячі адвокатів з усіх частин світу, які на 200 робочих сесіях та соціальних заходах обговорили свою роботу у минулому році та спланували діяльність на майбутнє.

Я приймав участь в цій конференції завдяки Програмі стипендій молодим юристам (IBA Young Lawyers Scholarship Programme), яка представляється цією Асоціацією і надає змогу молодим адвокатам відвідати цей визначний захід, увібрати досвід

колег зі всього світу і встановити такі важливі у сучасному світі міжнародні ділові контакти, за що я висловлюю вдячність Асоціації.

Церемонія відкриття. Тепер про саму конференцію. Про її масштаби говорить те, що на церемонії відкриття Конференції виступив Жозе Мануел Баррозу, екс-голова Європейської комісії. Основна увага пана Баррозу була зосереджена на кризі, яка пов'язана з впливом біженців з Близького Сходу та можливі наслідки цього, якщо такі процеси будуть неконтрольовані. Так, він відмітив обов'язок країн ЄС приймати біженців, однак основне зобов'язання він сформулював для арабських країн — покласти кінець війні в Сирії. Він також застерігав від розвитку занадто націоналістичних чи шовіністичних політичних сил у європейських країнах під час цієї кризи. Окремо пан Баррозу торкнувся і ситуації на Україні, підкреслюючи, що наша держава вже продемонструвала

великі зусилля по реформуванню, і наголошуючи на тому, що ЄС повинен і далі підтримувати такі реформи. Сам доповідач також виразив підтримку встановленню безвізового режиму з Україною

На церемонії відкриття, за традицією, виступав і діючий Президент Асоціації пан Девід В. Рівкін. У своїй промові він звернув увагу на те, що представники юридичної професії «стоять в основі» всіх сфер та напрямків соціального життя, і тому «нашою працею ми забезпечуємо ділові операції; ми підтримуємо творчість, захищаючи інтелектуальну власність; ми сприяємо успішному та справедливому вирішенню спорів; ми створюємо національні закони та міжнародні кодекси, без котрих громадянське суспільство не могло б функціонувати. Він також вважав, що адвокати слугують незалежним оплотом проти зловживання державною владою».

Пан Рівкін торкнувся ряду актуальних питань, для розв'язання котрих були безпосередньо задіяні ресурси ІВА, зокрема: боротьби з корупцією у судових органах, підтримки незалежності адвокатів від держави та навіть розробки мобільної аплікації (eyeWitness to Atrocities), котра дозволяє «знімати» на телефон прояви воєнних злочинів та використовувати відео як легітимні докази у ряді юридичній, тощо.

Діалоги з видатними людьми. Необхідно підкреслити, що дуже важливою особливістю Конференції є можливість її учасників не тільки почути виступи дійсно видатних людей сучасності, а й, більш того, ставити до них питання тому що дані події побудовані у формі «діалогу».

Кофі Аннан. Перша така сесія була присвячена зросту світової підтримки Керівних принципів ООН щодо бізнесу

та прав людини і необхідності для представників юридичної професії інтегрувати дані принципи до своєї діяльності, тому що ці положення все частіше мають своє відображення у нормативно-правових актах та у міжнародних стандартах ділової поведінки. Для дискусії були запрошені засновники Глобального договору ООН (United Nations Global Compact) та названих Керівних принципів — пан Кофі Аннан (Лауреат Нобелівської премії миру, сьомий Генеральний секретар ООН (1997-2006)) та пан Джон Раггі (у минулому — Спеціальний представник ООН з бізнесу та прав людини). Ці фахівці обговорювали перспективи більш реального впровадження Керівних принципів та пов'язаних міжнародних інструментів, звертали увагу на те, що у останні два десятиріччя на фоні зменшення числа нових міжнародно-правових інструментів, так званого «твердого права», спостерігається небачене до сих пір розповсюдження актів «м'якого права».

Цікавим є бачення основних стовпів успішної держави, котре висловлювалось паном Аннаном. На його думку, їх три: мир і стабільність; всебічний економічний розвиток; та верховенство права. Без будь-якого з них держава не може вважатись дійсно успішною. Представляється, що найбільший вплив ми, правники, можемо забезпечити саме на становлення третього «стовпу» — реального, а не декларативного верховенства права. Друга ж частина цієї події була присвячена вже виступам представників транснаціональних корпорацій, певного роду «звітам» по втіленню Принципів. Розглядались, зокрема, ініціативи фармацевтичного гіганту Новартіс, компанії Л'Ореаль та ряду інших.

Хосе Марія Азнар. Іншою всесвітньо відомою особою, котра була

запрошена на Конференцію, був Хосе Марія Азнар, Прем'єр міністр Іспанії з 1996-го по 2004-й роки. Підтримуючи світову боротьбу з тероризмом, він є прихильником жорсткої політики щодо терористів у поєднанні із близькою взаємодією між демократичними країнами. У своєму виступі він концентрувався на сучасних збройних конфліктах, зокрема, на Близькому Сході та в Україні. Він вважає необхідним забезпечення діалогу між режимом Асаду, Європейським Союзом та РФ як єдиного можливого рішення проблеми.

Питання пану Азнару відносно його прогнозу щодо конфлікту в Україні. Нажаль, такий прогноз, на його думку, є не дуже позитивним, наприклад, фактичного повернення Криму у склад України не слід очікувати у найближчому майбутньому. В той же час, пан Азнар висловив і слова критики щодо керівництва ЄС, котре, з одного боку, запропонувало Україні зближення політичного курсу, а з іншого — не прийняло заходів для захисту України від посягань на її територіальну цілісність. У майбутньому він застеріг ЄС від подібних істотних дипломатичних актів без забезпечення системи конкретних заходів по їх реалізації.

Андерс Фог Расмуссен. Ще однією людиною такого «калібру», запрошеною виступати на Конференцію, був Андерс Фог Расмуссен, Генеральний секретар НАТО з 2009-го по 2014-й роки, Прем'єр міністр Данії (2001-2009). З позицій свого досвіду, пан Расмуссен також коментував сучасні військові конфлікти, у той же час надаючи правову оцінку ряду потенційних сценаріїв з боку установчих документів НАТО. Його промова була присвячена, в основному, військовій агресії РФ, тому події в Україні повинні, на думку пана Расмуссена, слугувати певним «дзвінком» для Північно-Атлантичного

альянсу щодо реальності загрози зі сходу. Хоча Расмуссен відзначає низьку вірогідність прямого військового вторгнення РФ до Туреччини чи країн Балтики, він допускає можливість діянь гібридного характеру, заснованих на акціях невеликих збройних груп, пропаганді, дезінформації та залякуванні. Екс-керівник НАТО вважає, що ст. 5 Північноатлантичного договору, котра накладає обов'язки на членів Альянсу щодо захисту кожного з його членів у разі нападу, може розповсюджуватись і на такі дії, зокрема, з огляду на практику кваліфікації «кібератак» як діянь даної категорії. Потрібно нагадати, що 7-го серпня 2014 р. Президент України Петро Порошенко нагородив пана Расмуссена найвищою нагородою України для іноземців — орденом Свободи за значний особистий внесок у розвиток співробітництва між Українською державою та Північно-Атлантичним Альянсом, вагому підтримку у відстоюванні суверенітету, незалежності та цілісності України.

Робота комітетів. Хоча названі діалоги з видатними людьми сучасності і були найбільш яскравими епізодами Конференції, «повсякденна» робота комітетів теж реально допомагає набути додаткового цінного досвіду. Асоціація взагалі складається із близько сотні комітетів, кожен із котрих, у свою чергу, може складатись із декількох підкомітетів, дозволяючи розширяти сферу дискусій у ІВА на будь-яке цікаве та актуальне правове питання. Кожен такий комітет та підкомітет пропонує програму робочих сесій та інших заходів на тиждень Конференції. До цього потрібно додати і спільні сесії декількох комітетів та ін. У зв'язку з тим, що складно надати повний перелік комітетів та напрямків їх роботи в цій публікації, читач може ознайомитись з цією інформацією на

веб-сайті Асоціації (<http://www.ibanet.org>). Особисто зверну увагу на роботу двох таких об'єднань.

Комітет академічного та професійного розвитку. В зв'язку з тим, що я поєдную практичну діяльність із проведенням дисертаційного дослідження по міжнародно-правовій проблематиці, для мене цікавою є діяльність Комітету академічного та професійного розвитку. Комітет складається з більш, ніж 1000 учасників, і його діяльність націлена на представлення інтересів викладачів та дослідників у сфері права, а також — юристів, котрі зацікавлені у своєму професійному розвитку.

Комітетом, іноді із залученням інших структур, проводився ряд робочих сесій під час Конференції. Частина, наприклад, була присвячена ряду аспектів професійного розвитку: подвійній кваліфікації (ліцензіям на практику у двох юрисдикціях), вигодам, котрі вона дає, а також особливостям надання правових послуг у подібному випадку, чи, наприклад, розвитку такого навичку, як «нетворкінг» — встановлення та підтримання професійних зв'язків.

Ряд інших заходів були спрямовані більше на аналіз керівництва юридичних організацій: обговорювались питання залучення талантів до юридичної діяльності, вчинялись спроби виділити «ознаки таланту» у сучасній, швидко еволюціонуючій сфері юриспруденції та зверталась увага на особливості проведення ефективних заходів по професійному розвитку співробітників фірм та організацій.

Комітет видався мені дуже ініціативним, так як для розгляду усіх актуальних питань, у співпраці з Віденським університетом економіки та бізнесу, спеціально був організований Академічний форум. На форумі про-

водилися дискусії щодо необхідності інтернаціоналізації юридичної освіти, пов'язаної з розвитком міжнародної юридичної практики, та ролі ІВА у цьому процесі. Зокрема, вносились ініціативи щодо заснування освітніх програм, які б готували юристів для роботи у системах як цивільного, так і загального права. Іншим предметом обговорення була діяльність юридичних клінік, що дозволяє, з одного боку, надавати безоплатну правову допомогу особам, котрі її потребують, а з іншого — надавати можливість студентам юридичних факультетів набувати безцінного практичного досвіду, надаючи таку допомогу (звісно, під прискрипливим керівництвом практикуючих професіоналів). Потрібно спеціально відмітити діяльність одного з керівників цього Комітету, пані Сари Хатчінсон, по забезпеченню цікавої та різнобічної робочої програми.

Підкомітет з кіберзлочинності. Окремо хотілось би відмітити і роботу Підкомітету з кіберзлочинності (Комітет кримінального права), який був створений зовсім недавно з метою удосконалення правового регулювання міжнародної співпраці у боротьбі з такою злочинністю та підвищення якості захисту клієнтів, бізнес яких стає все більш пов'язаним з користуванням мережею Інтернет. Відмічалось, що, хоча по ряду ознак кіберзлочинність в принципі не відрізняється від «традиційної» злочинності, сучасні засоби вчинення цих злочинів суттєво ускладнюють їх кваліфікацію та розслідування. Спеціальна увага зверталась на правові акти, які створюють додаткову правову базу для боротьби з цими явищами, зокрема: Директиву ЄС про кібербезпеку, яка обговорюється; Бразильські закони 2012 року про питання кібербезпеки та Закон Південної Кореї про розвиток

хмарних обчислень та захист користувачів, від 3 березня 2015 року. Цікавою була думка Голови цього підкомітету пана Монті Рафаеля, Q.C., який вважає, що для ефективної боротьби з цим видом злочинів, поряд з ефективною роботою правоохоронних органів, потрібна і політична воля для впливу на приватні корпорації для взаємодії з названими структурами у рамках закону.

Соціальні та культурні заходи. Проведення такого зібрання світової адвокатської спільноти має не мети не тільки обговорення спеціальних професійних проблем. Ця конференція також створює можливості для встановлення нових та закріплення існуючих ділових зв'язків всередині адвокатського товариства. Тому, окрім зазначених робочих сесій комітетів, це досягається завдяки проведенню численної кількості соціальних заходів різних форматів, зокрема, через організацію ряду ланчів регіональних форумів: Європейського, Північно-Американського, Африканського, Азійського і Тихоокеанського та Латиноамериканського, де можуть зустрітись, як представники країн регіону, так і особи з діловими інтересами в цих частинах світу.

Потрібно відмітити і культурну сторону Конференції, яка теж виступає відповідною складовою у встановленні необхідних контактів. Так як проводилась вона у Відні, то, наприклад, вечірня подія, присвячена відкриттю Конференції, проводилась у Віденському Концертгаусі — одному з всесвітньо відомих музичних закладів, центрі

Віденського суспільного життя, перлині архітектури Арт нуво. Взагалі, офіційні заходи були поєднані із широким розмаїттям музичних вистав, включаючи традиційну Австрійську польку, Віденські вальси, тощо.

Деякі підсумки. Взагалі, Конференція дозволила мені прийняти участь у обговоренні ряду актуальних юридичних питань, певні з яких будуть розповсюджуватись в Україні; встановити ділові контакти з представниками різних сфер права усіх світових регіонів, а також відмітити і дискусійні питання правового регулювання, дослідження яких знайде відображення у моїй науковій роботі.

У завершенні я б хотів звернути спеціальну увагу на об'єктивне досягнення вітчизняних адвокатів, котре відбулось під час Конференції. Так, 8-го жовтня під час засідання Ради ІВА міжнародною правничою спільнотою була визнана позитивною діяльність Національної асоціації адвокатів України (НААУ) щодо розвитку та захисту української адвокатури, у зв'язку з чим НААУ було одногосно прийнято до складу Міжнародної асоціації адвокатів.

Під час цього засідання Голова Комітету з міжнародних зв'язків НААУ, член правління ІВА Андрій Костін, робота котрого багато в чому сприяла цій визначній події, висловив Міжнародній асоціації адвокатів вдячність за підтримку та наголосив, що українська незалежна адвокатура зробить все для впровадження світових правничих стандартів. Тим самим він сформулював і колективні наміри усієї нашої делегації.

В535 **Вісник** Південного регіонального центру Національної академії правових наук України.
— 2015. — № 5. — 282 с.
Укр., рос. та англ. мовами.
ISSN 2312-6566.

УДК 340(477)(082)
ББК 67(4Укр)я43

Наукове видання

ВІСНИК

**Південного регіонального центру
Національної академії правових наук України**

JOURNAL

**of the South Regional Center of National Academy
of Legal Sciences of Ukraine**

*Українською, російською
та англійською мовами*

Науковий журнал

№ 5, 2015

Відповідальний за випуск Є.Л. Стрельцов

Підписано до друку 03.12.2015.
Формат 70 × 100/16. Папір офсетний. Друк офсетний. Гарнітура «Літературна».
Ум.-друк. арк. 22,73. Тираж 300 прим. Зам. № 1512-01. Ціна договірна.

Віддруковано у видавництві «Фенікс»
Свідоцтво суб'єкта видавничої справи ДК № 1044 від 17.09.2002;
65009, м. Одеса, вул. Зоопаркова, 25. тел. +380(48) 7777-591
<http://law-books.od.ua/>